

okružena prostorijama različite namjene; osobito su zanimljivi krstionica s križno oblikovanom piscinom, te vanjski i unutarnji nartekovi s grobovima u kojima je bilo nalaza. Polukružni zid apside prati zidana klupa za kler (supselija) s biskupskim sjedalom (katedra) u središtu. Nadeni su dijelovi crkv. kamenoga namještaja s rustično isklesanim ukrasom. Na području Otoka pronađen je i jedan ranosrednjovj. grob s priložima.

LIT.: N. Cambi, Unpublished Excavations and Finds of Early Christian Period in Yugoslavia, Atti del IX Congresso di Archeologia Cristiana, II, Roma 1978, str. 147. — I. Marović, Sinjska regija u prahistoriji, u knjizi: Cetinska krajina od prethistorije do dolaska Turaka, Split 1984. Z. Gu.

OTOK, frankopanski kaštel na zap. ulazu na »otok« što ga zatvara vijugavi tok rijeke Mrežnice nedaleko od Oštarija; naselje na otoku spominje Modruški urbar 1480. Kaštel je u XVI. st. služio kao predstraža ogulinskoj krajiškoj posadi. Poč. XVII. st. plan i položaj naselja i utvrde crta krajiški graditelj G. Pieroni. Danas postoje neznatni ostaci kaštela, a na otoku je pravosl. crkva Sv. Nikole.

OTOK KRAJ KORČULE → BADIJA

OTRES, predjel u blizini Bribirskih Mostina. Tu su pronađeni ostaci ant. zgrada te srednjovj. crkva i groblje. U crkv. i grobnu arhitekturu bili su uzidani ulomci starohrv. crkvenoga kamenoga namještaja s pleternim ukrasom i dijelovima natpisa, na kojima se spominju imena sedmorice svetaca. U grobovima su pronađeni razni predmeti, te dva komada novca, jedan s kraja XII. a drugi iz XV. st. Postoji i sloj grobova iz IX—X. st.

LIT.: M. Zekan, Otres kraj Bribira — revizijska istraživanja, Obavijesti Hrvatskog arheološkog društva, 1983, 3. Z. Gu.

OTRUŠEVEC, selo SZ od Samobora. Kapela Sv. Križa uz gotičko svetište četvrtaste osnove ima kružni brod, pred kojim je predvorje sa zvonikom. U kapeli je djelomično očuvan namještaj iz XVIII. i XIX. st.

OTTO, kipar (XIII. st.). Radio skulpture prve faze romaničkoga zvonika katedrale u Splitu. Potpisao je reljef sa svecima Stašom, Dujmom i Petrom, a pripisuju mu se još: luk s lovačkim prizorima pod svodom zvonika, Sv. Staš na vrhu križnoga svoda, ženski likovi na kapitulu obližnjega stupa i drugi na konzoli trećega kata zvonika. Osim imena i stil rada odaje sjevernjačko podrijetlo toga kipara; likovi su mu robustni i nevješto komponirani, no klesani su s razvijenim smislom za volumen kojim postiže izražajnost.

LIT.: D. Kečkemet, Figuralna skulptura romaničkoga zvonika splitske katedrale, Prilozi — Dalmačija, 1955. — Tisuću godina hrvatske skulpture (katalog), Zagreb 1991. D. Ki.

OVERBECK, Friedrich, njem. slikar (Lübeck, 3. VII. 1789 — Rim, 12. XI. 1869). Nakon studija na Akademiji u Beču (1806—09) udružuje se s nekoliko prijatelja u »Bratstvo Sv. Luke« s namjerom da obnove religijsko slikarstvo u duhu tal. renesanse; u Rimu se na istome programu razvija pokret nazarenaca. J. J. Strossmayer naručuje od Overbecka ciklus

fresaka za đakovačku katedralu. O. je dospio izraditi samo četrnaest kartona (1867—69), koji, međutim, odaju sve odlike njegova slikarstva: čvrst crtež zatvorenih kontura, difuzno svjetlo, idealizirane figure, dubok pejzaž u pozadini (*Isus hoda po moru*, 1867; *Mučenje Sv. Petra*, 1868).

LIT.: A. Schneider, Strossmayer i religiozno slikarstvo njemačkih Nazarenaca, Rad JAZU, 1935, 252. — Z. Maković i B. Balen, Djela Friedricha Overbecka u Đakovu, Osijek 1983. — Z. Rus, Prvi nazarenac, Vjesnik, 29. II. 1984. R.

OZALJ, selo na Kupi Z od Karlovca. U Ozlju i okolici (u Trešćerovcu i Špilji Vrllovki) nadeni su prapov. i rim. predmeti. Srednjovj. grad O., smješten na klisuri iznad Kupe, pregrađen je u dvor u XVIII. st. Bio je opkoljen vanjskim (starijim) i unutarnjim zidovima, koji su pojačani s pet polukula. U grad se ulazi preko mosta (do 1821. bio je pomičan), ispod kojega je stup sa strijelnicama za obranu gradskoga opkopa. Ulaznu kulu dao je podignuti 1599. Juraj Zrinski. Grad se spominje od 1244. u kraljev. rukama, potom u posjedu Babonića, od 1398. Frankopana, od 1550. Zrinskih. Zbog mnogih pregradnja očuvan je tek manji dio starijega kompleksa u kojemu se ističu kula četverokutne osnove, vjerojatno stara obrambena kula, gotička kapela, te pravokutna palača (tzv. palas) Nikole Zrinskoga (nazvana žitnica) s gotičkim detaljima (nad vratima natpis iz 1556). U tome dijelu grada nađene su zidne slike i glagoljski graffiti. Mnogobrojne su dragocjenosti raznesene nakon smaknuća Petra Zrinskoga (1671). Ruševni je grad dao temeljito pregraditi R. Perlas (radove vodio kapetan Verneda 1743—53). God. 1766—1872. grad je u posjedu Batthyány; prvi od njih, Teodor, nadozdao je drugi kat sjev. krila i sagradio nov barokni trakt. Kasniji su mu vlasnici obitelji Thurn i Taxis, do 1928, kada ga je Družba braće hrvatskoga zmaja spasila od propadanja. U gradu je smješten Zavičajni muzej (osn. 1971). — Podno grada je Petar Zrinski dao podignuti oko 1654. kapelu Sv. Antuna Padovanskoga. Srušena je oko 1890, a neki su predmeti predani mjesnoj baroknoj župnoj crkvi Sv. Vida (iz sred. XVIII. st.).

LIT.: G. Szabo, SG. — M. Horvat i V. Horvat, Špilja Vrllovka u Kamanju kraj Ozlja, Zagreb 1928. — E. Laszowski, Grad Ozalj i njegova okolina, Zagreb 1929. — Horvat—Matejčić—Prijatelj, Barok. — Ozalj od neolita do Frankopana, Ozalj 1994. A. Ht.

OŽEGOVIĆ, Ljudevit, slikar (Varaždin, 28. II. 1841 — Zagreb, 28. X. 1913); barun, posljednji vlastelin Gušćerovca kraj Križevaca. Slikao je na akademski način druge pol. XIX. st. veliko platno povijesnoga sadržaja *Knez Radoslav (Starac kraj mora)*, 1860. i oltarne slike *San baruna Ožegovića* (pred Sv. Antunom i dvorcem Gušćerovcem), 1888. u crkvi u Gušćerovcu; *Krist predaje ključeve Sv. Petru* te *Sv. Pavao i Sv. Ivan kao rimski vojnici*, 1900. u župnoj crkvi u Svetom Petru Orchovcu. Poznata je jedino veduta *Imanje Razvor* (1889).

LIT.: M. Schneider, Historijsko slikarstvo u Hrvatskoj, Zagreb 1969. — Ista, Sto godina slikarstva u Hrvatskoj (1820—1920) iz zbirke Povijesnoga muzeja Hrvatske (katalog), Zagreb 1981. — UTH—Križevci, Zagreb 1993. R.

